

На думку Н. Оніщенко, міжнародне і внутрішньодержавне право – це дві системи однієї соціальної дійсності, обидві мають ряд близьких властивостей, рис, виступають як внутрішня єдність більш високої системи – права як загальносоціального явища [4].

Інтеграція держави до системи міжнародних відносин демонструє залежність від міжнародного співтовариства, відкритість правових систем держави для безпосередньої дії та визнання пріоритету міжнародного права.

З точки зору європейської інтеграції, українське законодавство повинне наблизити власні норми та принципи до норм та принципів міжнародного права, що відзначається власним демократизмом, гуманізмом та актуальністю. Орієнтація економіки та політики держави на світовий ринок також потребує визнання пріоритету міжнародного права над національним законодавством. О. Іванченко зазначає, що закріплення положення про те, що міжнародні договори, ратифіковані Верховною Радою України є частиною національного законодавства України, свідчить про пріоритетність місця України на світовій політичній арені [5].

Підсумовуючи викладене вище, зазначу, що сучасна проблематика взаємодії міжнародного та національного права стосується питання практики застосування норм міжнародного права у національних правових системах та інтеграції в неї міжнародних норм. Погляди науковців щодо доцільності існування двох теорій співвідношення міжнародного та національного права також залишається актуальним. В актуальних глобалізаційних умовах надзвичайно важливим є також питання трансформування національного законодавства, тобто логічного пристосування норм до мінливих політико-економічних реалій. Неоднозначність загальносвітової політичної ситуації свідчить про необхідність подальшого наукового відпрацювання зазначеної тематики.

1. Шаповал В. Конституція і міжнародне право: до питання про взаємозв'язок і взаємовплив. *Право України*. 2009. № 7. С. 88-94.

2. Теліпка В. Е., Овчаренко А. С. Міжнародне публічне право. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 608 с.

3. Андреева І.В. Взаємодія норм міжнародного права і національної правової системи в контексті міжнародних прав людини за позиціями П.Е. Казанського. URL: http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/217/Andreeva_vzaemodiya_norm.pdf;jsessionid=4FC38B690B14CCAE800611DA66C5D6D7?sequence=1

4. Оніщенко Н. Співвідношення внутрішньодержавного і міжнародного права: наукові реалії сьогодення. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2015. №1 (80). С. 29–36.

5. Іванченко О. Способи узгодження норм національного права з нормами міжнародного права. *Юридичний вісник*. 2013. №2. С. 178–182.

Чепік-Трегубенко Ольга Сергіївна
доцент кафедри
загальноправових дисциплін,
кандидат юридичних наук

Куц Ірина Ігорівна
студентка юридичного факультету

*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

СУТНІСТЬ КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВОГО ІНСТИТУТУ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ УКРАЇНИ

Державна влада – політико-правовий інструмент забезпечення функціонування держави та реалізації її місії через систему повноважень і механізмів, що застосовуються від імені держави спеціально утвореними органами для захисту та реалізації спільного інтересу, забезпечення загальних і локальних потреб, реалізації функцій регулювання та вирішення конфліктів у суспільстві [2]. Державна влада складається із трьох гілок (законодавчої, виконавчої, судової), а також державних органів, що не віднесені до жодної з них. Державна влада за обсягом і засобами впливу перевищує всі інші різновиди політичної влади. Вона здатна впливати на процеси в суспільстві, зокрема на поведінку будь-яких соціальних груп та людей, за допомогою спеціальних органів та установ. Останні є складовими

частинами єдиного механізму.

Державна влада – категорія, яка має свої завдання забезпечення підтримки конституційного ладу. Державний примус, виражене в роботі поліції, судів, приставів, системи виконання покарань, органів прокуратури направлено на меншість, що порушує прийняті правила і закони. Визначення «легітимно і легально» у цьому контексті означають, що державна влада здійснюється тільки тими особами та органами, яким її дозволив здійснювати народ і тільки в рамках закону. Проблема легітимності та ненасильницького усунення від влади не легітимних органів і політиків - одна з найбільш гострих в сучасному світі, оскільки легально такий процес може протікати тільки в ході виборів, результати яких можна підтасувати.

В своїй діяльності державна влада реалізує зв'язок різних громадських (публічних) цінностей, інтересів і потреб із загальним політичним порядком, а також згідно з ними здійснює свої функції і направляє розвиток політичної і правової системи суспільства, окремих політичних інститутів, формальних і неформальних інститутів громадянського суспільства.

Завдання і функції Української держави реалізуються через діяльність відповідних державних органів, правовий статус яких закріплюється в Конституції України, інших нормативно-правових актах [3]. Орган держави – це частина державного механізму. Кожний з них володіє специфічними рисами. Державні органи мають відповідні особливості, специфічні ознаки, за якими вони відрізняються від інших організацій, які є в державі й суспільстві. З погляду структури будь-якої влади державна влада складається з двох елементів: волі і сили. Державна влада являє собою насамперед прояв чистішої волі. Тобто, нав'язувати свою волю іншим. Державна влада передбачає також підпорядкування, а підпорядкування досить часто поєднується із застосуванням сили. Тобто для того, аби володарювати, потрібно мати не тільки волю, але і мати певну силу [4].

З погляду структури відносин влади, можна сказати про відокремлення в структурі інституту державної влади декількох елементів, а саме: суб'єкт влади (носієм, суб'єктом влади є держава, її органи й інші інститути). Суспільні функції виявляються в людській діяльності, а влада виявляється в самій діяльності суб'єктів влади, що носить різний характер (політичний, економічний, соціальний, тощо); об'єкт влади (тобто, стосовно якого здійснюється державна влада, тобто підвладний). Кожна суспільна функція, а особливо влади, має свій об'єкт на який може здійснювати вплив.

Об'єктом виступають суспільні відносини. Вони проявляються в поведінці, діях або бездіяльності людей, тому можна сказати, що об'єктом влади є люди, бо вони підлеглі владі. У ході функціонування влади виникають особливі стосунки між володарюючим і підвладним суб'єктами (відносини влади). У цих відносинах відбувається нав'язування волі пануючого волі підвладного. Ці дві волі можуть збігатися і не збігатися [3]. Для нав'язування своєї волі пануючий повинен мати визначений арсенал засобів, методів та механізмів, що визначаються силою. Залежно в розвитку правових явищ, державна влада є первинною по відношенню до держави. Саме потреба суспільства (на певному етапі його розвитку) у владі з такими властивостями, які притаманні державній владі, і зумовили появу держави. Держава виступає як носій державної влади, як та сила, на яку ця влада спирається, тому воно повинно бути побудовано таким чином, щоб мати можливість продукувати владу з особливими властивостями (ознаками), тобто ту владу, яку і прийнято називати державною.

Якщо розібрати особливості державної влади, її якості і ознаки, слід мати на увазі дві обставини: по-перше, тісний, можна сказати нерозривний, зв'язок державної влади з державою, а по-друге, те, що державна влада і держава - це все таки явища різні, нетотожні. Звідси випливає: з одного боку, ознаки державної влади і держави взаємопов'язані тісно переплітаються, а з іншого - вони повністю не збігаються, і підходи до їх характеристики повинні бути різними.

Особливі властивості державної влади полягають у: силі, на якій вона базується, є держава: ніяка інша влада подібними засобами впливу не має; державна влада суверенна, що означає її незалежність зовні і верховенство всередині країни. Верховенство державної влади перш за все полягає в тому, що вона вище влади всіх інших організацій країни, всі вони повинні підкорятися владі держави; державна влада універсальна: вона поширює свою силу на всю територію і на все населення країни; державна влада має прерогативою, тобто виключним правом, на видання загальнообов'язкових правил поведінки – юридичних норм тощо.

У Конституції законодавчо закріплене насамперед єдине джерело державної влади в Україні, яким, згідно зі ст. 5 Конституції, визнаний лише народ. Народові надано право визначати конституційний лад в Україні [1]. Оскільки такий лад визначений у розділах I, IV – VIII, XII Конституції України, то є всі підстави вважати, що народ України, згідно з Конституцією, офіційно легітимізував державну владу в країні. Лише народ, а не держава, її органи або посадові особи, може змінювати конституційний лад, найважливішою складовою якого є державна влада.

Конституційно-правові норми як загальнообов'язкові правила поведінки учасників конституційних стосунків, виступаючи в якості засобів їх правового регулювання, займають ключові позиції в правовому механізмі конституційного права [6]. Найважливішою властивістю конституційно-правових норм є їх системність, під якою розуміється, що ці норми органічно пов'язані між собою, взаємно доповнюють один одного і тісно взаємодіють між собою. Системність припускає, що у відповідності зі своїм змістом конституційно-правові норми об'єднуються в певні групи. Одна група норм регулює питання громадянства (принципи, збереження, придбання припинення), інша – встановлює правовий статус глави держави (компетенцію, порядок проведення виборів, організації і діяльності зречення посади, тощо). третя - визначає правовий статус політичних партій, громадських об'єднань та ін.

Конституційні положення про джерело і соціальні суб'єкти державної влади безпосередньо пов'язані і з іншим елементом цього інституту-принципами організації державної влади. Єдина за своєю сутністю державна влада будує свою організацію і діяльність на підставі двох основоположних принципів, закріплених у Конституції: поділу її на законодавчу, виконавчу, судову гілки влади та верховенства права [5]. Метою діяльності по здійсненню державної влади в Україні державними органами є забезпечення прав і свобод людини, гідних умов життя, розвиток та зміцнення демократичної, соціальної та правової держави, зміцнення громадської злагоди на території України. Саме на підставі узагальнення цих елементів визначається сутність конституційно-правового інституту державної влади України.

Отже, державна влада – це вид публічної політичної влади, що здійснюється державою та її органами, здатність держави підпорядковувати своїй волі поведінку людей та діяльність об'єднань, що знаходяться на її території. Поряд із державною владою складовими публічної влади є влада народу (безпосереднє народовладдя, що здійснюється через вибори, референдуми) та місцеве самоврядування. А системність конституційно-правових норм здійснювана у формі конституційно-правових інститутів, регулюючи однорідну групу громадських стосунків, сприяє забезпеченню ефективного функціонування правового механізму конституційного права, забезпечуючи взаємозв'язок і взаємодію усіх його елементів.

1. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 17.11.2020)
2. Скакун О. Ф. Теорія права і держави: підруч. Київ: Алерта; КНТ; ЦУЛ, 2009. 520 с.
3. Беляєва М. В. Політична суб'єктність держави в сфері народовладдя: конституційно-правові засади. *Підприємництво, господарство і право*. 2013. № 9. С. 16-19
4. Чехович Тетяна Валеріївна. Державна влада як інститут конституційного права України : дис... канд. юрид. наук: 12.00.02. К., 2005.
5. Теорія держави і права: Підручник. Кол. авт.; кер. авт. кол. канд. юрид. наук, проф. Ю.А. Ведерніков. 3-е вид. перероб. і доп. Дніпропетровськ, 2016. 480с.
6. Жуган М. Принцип поділу влади: сучасні інтерпретації. *Право України*. 2011. № 2. С. 193-200.

Орлова Олена Олександрівна
доцент кафедри
загальноправових дисциплін,
кандидат юридичних наук, доцент

Лещенко Анна Сергіївна
студентка юридичного факультету

*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРИВАТНО-ПРАВОВИХ ВІДНОСИН В УМОВАХ COVID-19

Поширення коронавірусної інфекції (COVID-19) у світі змусило уряди країн запроваджувати безпрецедентні карантинні, організаційні та правові заходи. У свою чергу, попередження та профілактика захворюваності завжди пов'язані з певними обмеженням для людей організаційного, фінансового та особистого характеру, а тому не завжди сприймаються свідомо людиною та добровільно ви-